УДК: 316.342(1-22)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВЕТЕРЕНАРНИХ ПОСЛУГ У ТВАРИННИЦТВІ

Аранчій Я.С., здобувач

Полтавська державна аграрна академія

У статті визначено перспективи формування ринку ветеринарного обслуговування, обґрунтовано напрями розвитку підприємництва, вдосконалення цінових відносин у системі ветеринарної діяльності.

The article outlines the prospects for formation of the market for veterinary services, reasonable directions of business development, improvement of price relations in the system of veterinary activity.

Постановка проблеми. Однією з актуальних проблем конкурентоспроможного розвитку тваринництва є взаємозв'язок його економічного зростання і підвищення ролі ветеринарного обслуговування у цьому процесі. Останнє знаходить вираз у збільшенні частки трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, що використовуються сферою ветеринарних послуг. Ветеринарна діяльність розуміється нами як сукупність засобів, інструментів та заходів по штучному заплідненню сільськогосподарських тварин, наданню їм лікувальних та профілактичних послуг з метою попередження хвороб та епідемій, проведенню дезінфекцій, забезпеченню інформацією зооінженерних та селекційних робіт по виведенню високопродуктивних видів із відповідними репродуктивними та племінними якостями, супроводу інноваційних технологій утримання та годівлі тварини, здійсненню контролю якості готової продовольчої продукції, реалізації ветеринарних препаратів.

При цьому структура ветеринарних послуг у тваринництві є незбалансованою. Більшість ветеринарних фахівців працевлаштовані в умовах неповної зайнятості, незважаючи на потреби в їх послугах. Підготовка нових фахівців здійснюється не на належному рівні та в недостатній кількості. Недостатнім розвитком та ефективністю характеризується формування підприємництва у ветеринарній діяльності. Повільно впроваджується інноваційні форми ветеринарного обслуговування. Потребує вдосконалення цінова політика у сфері ветеринарного обслуговування тваринницьких галузей. Необхідність вирішення окресленого кола питань зумовила вибір теми даної статті, її мету та виклад основного матеріалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідно вказати, що питання сучасного розвитку тваринницьких галузей відображені у наукових публікаціях відомих економістів-аграрників: П. Березівського, С. Васильчак, О. Галича, А. Даниленка, І. Іртищевої, Т. Кіщака, М. Маліка, А. Опрі, В. Перебийноса, С. Поперечного, П. Саблука, І. Топіхи, Г. Черевка, О. Шпичака, В. Яценка, працях зарубіжних авторів. У їх роботах розглянуті теоретичні та методичні засади розвитку і функціонування тваринницьких галузей, галузей їх обслуговування, ринків тваринницької продукції та продуктів її переробки. Проте особливості здійснення ветеринарного обслуговування, організаційно-економічні аспекти надання ветеринарних послуг, ме-

тодичні підходи щодо оцінки їх ефективності вивчені та обґрунтовані недостатньо. Це стосується розробки перспективних напрямів розвитку ветеринарної діяльності, структури ветеринарного обслуговування, впровадження інновацій у процеси його здійснення.

Постановка завдання. Метою даної статті є обґрунтування шляхів удосконалення організації та управління ветеринарного обслуговування, формування підприємницьких структур та впровадження інновацій у ветеринарній діяльності, визначення перспектив функціонування ринку ветеринарних послуг, напрямів розвитку підприємництва, цінових відносин у системі ветеринарної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Всебічний аналіз структури, напрямів та економічної ефективності ветеринарного обслуговування дозволяє визначити перспективи його розвитку. Вони пов'язані, насамперед, з визначенням та оцінкою чинників, які впливають на обсяг ветеринарної діяльності. Здійснений нами кореляційний аналіз показав, що найбільший вплив на ветеринарні послуги здійснює величина поголів'я тварин, а також обсяги реалізованої продукції, дохідність тваринництва або аграрного виробництва в цілому [1].

На попит у ветеринарній діяльності впливає також середнє поголів'я тварин у розрахунку на одне господарство. Це дає підстави для прогнозу змін у структурі суб'єктів аграрного обслуговування. Якщо у 90-х роках у середньому в одному сільськогосподарському підприємстві утримувалося 450-500 голів ВРХ, то у 2000-х роках цей показник значно зменшився. Це призвело до зменшення кількості ветлікарів, які обслуговували відповідну нормативну кількість тварин. Нормативи ветеринарного обслуговування фермерських господарств та господарств населення, де утримується в середньому 29-45 умовних голів тварин, відсутні. Це призводить до розвитку приватних підприємницьких служб з метою надання ветеринарних послуг. Адже розміри таких господарств недостатні для наймання штатних працівників ветеринарної медицини.

Перспективними напрямами надання ветеринарних послуг визначені скотарство, свинарство, птахівництво. Саме вони відрізняються високою товарністю та визначають виробничу спеціалізацію тваринництва в Україні. Сільськогосподарські підприємства залишаються основними споживачами ветеринарних послуг. Прогнозовано їх частка зросте з 45,0% у 2010 р. до 60,0% у 2015 р. Суттєво скоротиться частка господарств населення.

Монопольне становище у системі ветеринарного обслуговування збережеться за державними підприємствами, оскільки ринок ветеринарних послуг супроводжується ризиками, незначними та непостійними прибутками ветеринарних підприємств (рис. 1). До того ж у споживачів переважає думка, що у державних ветеринарних структурах здійснюється адміністративний контроль, тому їх послуги мають вищий рівень гарантії.

Розвиток державних ветеринарних структур у перспективі пов'язаний з розширенням їх функцій та завдань, які включають охорону території від занесення збудників інфекційних захворювань тварин.

Рис. 1. Організаційно-економічні засади здійснення ветеринарного обслуговування тваринництва у адміністративній області
(розроблено автором)

Важливе значення має захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей, впровадження інновацій у практику ветеринарної медицини, підвищення кваліфікації спеціалістів-ветеринарів.

У системі ринкових відносин особливої ролі набуває вартість пропонованих ветеринарних послуг та їх тарифікація [2, 3]. У структурі вартості виділяються, насамперед, затрати на лікарські препарати та ветеринарні засоби, заробітну плату, транспортні затрати, амортизаційні відрахування або орендні платежі, податкові та інші відрахування. На ціну ветеринарних послуг впливає попит і пропозиція, що склалася у галузі.

Важливим напрямом вдосконалення ветеринарного обслуговування тваринництва є формування сприятливих організаційно-економічних засад його здійснення (рис. 1). У його системі виділяються належне фінансування та ін-

вестування ветеринарних служб, стимулююче їх розвиток оподаткування, державне регулювання та підтримка, справедливе ціноутворення на послуги, приватне підприємництво. Нами виявлено, що основними причинами, які стримують розвиток підприємництва у ветеринарному обслуговуванні, є недостатні обсяг фінансових ресурсів для відкриття власного бізнесу, значний рівень податкового навантаження, відсутність моніторингу ринку ветеринарних послуг, а відтак - ризики та очікуваний низький рівень доходів.

Тому важливе значення має подолання вказаних негативних чинників розвитку ветеринарної діяльності шляхом введення патентного механізму спрощення процедури оформлення документів на відкриття справи, пільгове оподаткування, використання маркетингової стратегії при інформуванні користувачів про можливість замовлення ветеринарних послуг, здійснення постійного моніторингу їх ринку. Важливим є вдосконалення змісту підготовки ветеринарних фахівців з включенням у навчальні програми основ обліку, оподаткування, ліцензування, фінансової звітності, маркетингу, підприємницької ветеринарної діяльності. Враховуючи специфіку ветеринарної діяльності її ефективними організаційними формами можуть бути приватні структури з одноосібною лікарською практикою, а також обслуговуючі ветеринарні кооперативи, ветеринарні підрозділи у великих аграрних підприємствах.

Перспективною формою організації ветеринарної діяльності є також товариства з обмеженою відповідальністю. Їх перевагами є належне фінансування матеріальних витрат за рахунок пайових внесків, зменшення рівню ризику. Важливе значення для вдосконалення ветеринарного обслуговування належить практиці укладання договорів між ветеринарними підприємствами та замовниками ветеринарних послуг на гарантоване обслуговування. У структурі договору необхідно вказати перелік замовлених видів ветеринарних послуг, тарифи та порядок їх оплати, відповідальність сторін, форсмажорні обставини.

Висновки. До важливих напрямів розвитку ветеринарного обслуговування тваринництва у регіоні належить удосконалення його організаційно-економічних засад з впровадженням тарифікації ветеринарних послуг, пільгового оподаткування та кредитування приватних структур ветеринарної медицини, координація приватних та державних служб у видах та структурі пропонованих послуг. При цьому ефективність їх роботи повинна оцінюватися не тільки вартістю наданих послуг, а часткою вилікуваних тварин, недопущенням їх захворювань та падежу.

В удосконаленні ветеринарної діяльності велике значення має формування договірних відносин на надання та отримання послуг як важливого елементу організаційно-економічного механізму ветеринарного обслуговування. Положення відповідних угод направлені на встановлення матеріальної відповідальності сторін, передбачають можливості компенсації збитків, сприятимуть підвищенню якості ветеринарних послуг у цілому.

Література:

1. Круковська О. В. Системно-структурний аналіз сутності ветеринарних послуг і особливостей їх надання / О. В. Круковська, Я. С. Аранчій // Наукові праці Полтавської

державної аграрної академії. – Вип. 2. – Т. 1. Економічні науки. – Полтава: ПДАА. – 2011. – С. 32-38

2. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація / За ред. Р.Я. Корінця, М. П. Гриценка, М. Й. Маліка. – Львів : НВФ "Українські технології", 2010. - 160с.

3. Мармуль Л. О. Державне управління сільським господарством у умовах вступу України до СОТ /Л. О. Мармуль // Вісник аграрної науки Причорномор'я; спец. вип. 3(42). – Т.1. – Миколаїв, 2007. – С.10-16.

УДК 332.1

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА СТАН ОБ'ЄКТІВ ІНФРАСТРУКТУРИ

Атамас О.П., викладач

Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля

Виявлено фінансово-економічні чинники впливу на стан об'єктів інфраструктури та вплив елементів інфраструктури на трансакційні витрати.

Found the financial and economic factors impact on the infrastructure and the impact of infrastructure on transaction costs.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Для досягнення стійкого економічного зростання трансформаційні економіки мають посилювати дію такого фактору як інфраструктура. Аналіз стану та тенденцій розвитку інфраструктури демонструє, що із економічним зростанням, що розпочалося наприкінці 1999 року, стан інфраструктури починає поліпшуватися, тобто інфраструктурний потенціал накопичується і реалізується в підтримці стійких темпів економічного зростання. Як інфраструктура може впливати на економічне зростання, так і економічне піднесення може бути результатом поліпшення стану інфраструктури.

Інфраструктура впливає на валовий внутрішній продукт не лише безпосередньо, а через систему чинників росту: розвиток фізичного та людського капіталу, науково-технологічний прогрес, вдосконалення економічної структури, тобто у напрямку поліпшення відтворювальних та інших макроекономічних пропорцій, інституційного забезпечення. Як складові фізичного капіталу, об'єкти інфраструктури (дороги, комунікації, інженерні споруди) забезпечують інвестиційну привабливість територій для будівництва, розвитку промисловості тощо. Забезпечення високим рівнем соціальної інфраструктури (заклади освіти, охорони здоров'я, культури тощо) сприяє формуванню високопродуктивного людського капіталу, який, в свою чергу, стимулює науково-технічний та технологічний розвиток.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Дослідженню фінансово-економічних чинників інфраструктури присвячені роботи таких авторів, як М. А. Бєлов, Е. А. Бузовський, Л. Ф. Кормаков, М. А. Кочанов, Г. Г. Косачев, С. С. Черепанов та ін., але проблема їх впливу на стан об′єктів інфраструктури та впливу самої інфраструктури на трансакційні витрати залишається не до кінця дослідженою.